

Secțiunea Administrației
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare nr. 22
*scrisorile adresate nu se pri-
mesec. Manuscrisurile nu se re-
trimite!*
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare nr. 22
Anunțurile mai primesc în Viena
Rudolf's Mess-Bureau in Völgel
Gasse (Nr. 10), Ferris Schalk, Alois
Kroner, in Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Kosselstein Bernat;
in Frankfurt: G. J. Dorn; in Ham-
burg: A. Blücher.
Prețurile inserțiilor: o serie
garmonică pe o coloană 6 ex.
și 80 ex. simbru pentru a pu-
blicitate. Publicații mai dese
după tariful și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 ex. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

"Gazeta" are în fiș-care 4
abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumesc în toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d. c. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
In administrație, piața mare
nr. 22, etajul I: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dăruț în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un esemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonațiile cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 270.

Brașov, Vineri, 6 (18) Decembrie.

1891

Din cauza Sf. sărbători de mâne, diaruit
nu va apăre până Sâmbătă seara.

Brașov, 5 Decembrie st. v.

„Luminătorul” din Timișoara
s'a turburat amar din cauza ob-
servărilor, ce le-am făcut în
modul cel mai obiectiv și li-
niștit la scrisoarea, ce ne-a tri-
mis-o d-lu P. Rotariu și pe care
am publicat-o în nr. dela 16 (28)
Noemvre alu „Gazetei Transilva-
niei”.

Vedem cu părere de rău, că
contratele nostru nu ne-a înțeles
de loc și că prin urmare spe-
ranța, căreia i-am dat espreiune
la încheierea acelor amicabile și
colegiale observări, nu s'a im-
plinit.

Dacă contratele dela „Lumină-
torul” și-ar fi păstrat sângele
rece și ar fi urmărit cu mai mare
băgare de seamă cele scrise de noi,
ar fi trebuit să se convingă, că
ceștiunea, ce ne-a îndemnat să
facem acele observări, n'a fost
nicidecum o ceștiune de-a lua
în apărare „ținuta politică a epis-
copului din Arad”, séu „starea
trebilor în diecesa stăpânită de
P. Sântia Sa” — cum dice „Lu-
minătorul” (nr. 89 dela 5 De-
cembrie); ci a fost o simplă ces-
tiume de dreptate.

S'a tractat adevărat numai și nu-
mai de aceea, decât cu drept
cuvânt a fost bănuț Episcopul
Aradului, că a întervenit la ale-
gerea de deputat în 10 Noemvre
a. c. în cercul Becicherecului-
mic în favoarea candidatului gu-
vernamental, ori nu?

Eată ce a scris în privința
acesta „Luminătorul” în nume-
rul séu (85) dela 5/18 Nov. a. c.:

„Aici este locul să mai înregist-
trăm pentru întemeierea suspiciunii,
că candidat a fost chiar fibreul cer-
cului; că Pré S. Sa Episcopul din A-
rad a trăit cu acest fibre în așa re-

lațiuni amice, încât data ocaziune i-a
făcut și vizită specială în Timișoara bag-
seamă pentru serviciu și acum verosi-
milu a trebuit să se dovedescă reci-
procitatea.”

Aceste suspiciuni au fost com-
bătute într-o corespondență dela
Timișoara, ce ni s'a adresat nouă,
fiind rugați să-o publicăm cu
atât mai verosimil, cu cât, pre-
cum să plângea autorul ei, i s'a
intemplat altădată ca „Lumină-
torul” să-i refuze justificările séu
rectificările.

Corespondentul cerea dela
„Luminătorul” să producă date
concrete despre aceea cum a în-
tervenit Prea Sântia Sa la ale-
gerea amintită.

D-lu P. Rotariu răspunde totu
în foia noastră, dér vorbi despre
tote, numai despre lucrul de că-
peteniă nu, că adevărat séu nu
date sigure, cumcă Episcopul a
intervenit pentru candidatului gu-
vernului?

Dacă organul nostru a publi-
cat amintita corespondență din
Timișoara, a făcut-o numai cu scopu
de a se lămuri adevărul. De aceea
am și trebuit să observăm con-
fratelul nostru prietinesc, că n'a
răspuns la ceștiunea principală.
„Căci” — diceam — „pentru noi
nu pôte fi indiferent, decât unu
Episcop român se acuză pe ne-
drept de a fi comis o faptă,
ce-i micșorează veda înaintea po-
porului român, dér și mai puțin
ar pôte fi indiferent, decât s'ar do-
vede, că a lucrat chiar în detrimen-
tul solidarității naționale”.

Eată ce amă gând și amă sus-
ținută ce adăugă, că fără de
dovești sigure nu-i este permis
unui organu seriosu a veni cu
astfelu de suspiciuni.

A fost vorba dér de unu casu
anumit, de alegerea de deputat
din 10 Nov. a. c. și de o consta-

tare în ce privește atitudinea epis-
copului dela Arad față cu acestu
alegere.

Cum vine dér „Luminătorul”
ca în fața unei ceștiuni atâtu de
simple și claru puse să ne acuze
că i-am fi făcutu lui „nedreptate”
că am fi „rătăcit”, că ne-am
fi „incurcat” rău, ba chiar că
ne-am fi „cam deochiat”?

Nouă ni se pare din contră,
că cei dela „Luminătorul” sunt
nedrepti față cu noi, și că n'noi
ci ei s'au incurcatu de totu rău
și s'au deochiat prin preocupa-
țiunile și neconsecențele loru prea
bătătoare la ochi.

Căci încă odată le spunem:
n'a fostu și nu e vorba aici de
„ținuta politică a episcopului din
Arad” de peste unu deceniu în-
cococe ci e vorba de aceea decât
acum la alegerea din Becichere-
culu-micu dela 10 Nov. a. c. a
intervenit séu nu în favoarea gu-
vernului.

Când însă „Luminătorul”, care
se plânge, că i-am făcutu nedrep-
tate, mai vine și ne dice c'unu
tonu reproșant: „N'am știut,
că „Gazeta Transilvaniei” nici adă
se nu cunoșcă starea trebilor în
diecesa stăpânită de Prea Sântia
Sa; séu nu știe de metoda și ma-
niera despotică și neconstituțio-
nală a Episcopului” etc. caută să-i
spunem, că nu numai că nu este
dreptu, dér nu este nici sinceru.

Nu este sinceru „Luminătorul”
pentru că trebuie să știe, că re-
dactorul séu, d-lu P. Rotariu, a
avutu înainte c'unu anu cu totul
altă părere despre „starea trebi-
lor în diecesa stăpânită de Prea
Sântia Sa”. Eată ce cetim în
„Protocolu despre ședințele si-
nodului eparchialu din diecesa ro-
mână gr. or. a Aradului ținute în
anul 1890 la pagina 68:

Deputatul Paulu Rotariu luând cu-

ventul în numele membriloru sinodului
și alu séu propriu dá răsunețu urmă-
toreloru:

„... vorbescu sinceru Prea Sântiei
Vostre, când în numele meu și alu co-
legiloru condeputați declară, că acum la
despărțire fiș-care dintre noi pleacă cu
inima liniștită și plină de bucurie, du-
când cu noi convingerea, că și în de-
cursul anului trecut atătu onor. con-
sistorie și respective organele lor, câtă
și prea veneratul Capu alu diecesei
și-a implinit cu multu zel, abnegațiune
și cu totă consciința datorința, în pro-
vederea și conducerea afaceriloru die-
cesei”.

Cum ne vomu puté dér noi
forma o ideeă clară despre cele
ce se petrecu în diecesa Aradului,
fiș bisericesce, fiș politicesce, când
organul dela Timișoara, care cere
să-i dăm credemțu, vine de
atâtea ori în cea mai flagrantă
contradicere cu sine însuși și cu
omenii caru îl conduc?

Politica germano-maghiară.

(Din camera austriacă.)
Continuare.

Ministrul-președinte conte Taaffe:
Deși nu am fostu de față în cameră,
ci mă aflam în cabinetul ministriloru la
o conferință, totuși am fostu făcutu a-
tentu la vorbirea acosta, ce s'a ținutu
acum. De aceea nu sunt în pozițiune,
să intru în detaliile acestei vorbiri,
dér sunt într-o situațiune foarte neplăcută,
ba ași puté dice tristă, că nu numai în
numele guvernului, ci și în acela alu
Austriei, să exprim adăncul meu regretu,
că se vorbesce astfel într'unu momentu,
când s'a creatu posibilitatea, ca să
intărim alianța politică, care esistă
intre cele trei mari puteri, în privința
politică, dér și în privința economică.
(Vive aplause.) Într'unu asemenea
momentu se atacă nu numai singuratiile
puteri, persoanele loru distinse oficiale,
ca pe cancelarul germanu, a-lu deserie
într'unu asemenea modu, într'unu mo-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Amorul lui Rubini.

Viu își va aduce aminte totu Ita-
lianul iubitoru de musică și de cântări
de numele Rubini. Elu a fostu unul
dintre acele capacități rare, caru numai
la dec de ani se ivescu, dér se ivescu
numai pentru ca după apunere, cu atătu
mai mare golu să lase în urma lor.

În ascunsu a înflorit elu, ca și vi-
oreaua mirositoare. Lumea era necunoscută
înaintea lui și numai aceia, caru erau în
nemijlocită atingere cu elu, cunoseau te-
saurul ascunsu în tr'ensul. De multe-
ori își dicea magistrul lui: „acesta încă
și mie imi va servi spre onore.”

Rubini nici câtu de puțin nu știa
ce credea despre elu magistrul și tova-
rășii séi. Trăia simplu, ba de multe-ori
avea să lupte și ou miseria.

Într-o zi de primăveră, când tomai
mergea acasă dela șoala de cântări, pri-
mi o epistolă. O luă indiferent și ajunsu
în odaia sa, o aruncă pe mesă, voind
mai întâi să vedă notele, ce și le pro-
curase de curând. După ce isprăvi cu
asta, își aduse aminte de epistolă; o des-
ce, o cetește și câtu de mare îi fu sur-

prinderea când vedu, că-lu chiamă ca
primu tenoristu la teatrul din Palermo

Cine era mai fericit ca Rubini. Elu,
care în viața n'oi a spera n'a cutezat,
să ajungă așa de timpuriu la unu ast-
fel de rezultat. Cuprinsu de o bucurie
nemărginită, a uitat totu trecutulu; a
uitat totu ce a suferit, a uitat pre-
sentulu și era cuprinsu numai de ferici-
rea viitoare. Beatu de bucurie, alergă la
magistru și îi arătă epistola, care ce-
tind'o îi dicea bătându-lu pe umeri:

„Nu m'am înșelat așa-déră în ore
dința, ce aveam despre d ta de-a te
vede cândva omu mare și renumit. Eată
primulu tău pasu în lume, pe care ori
cine îl pôte vedea învidia!... Primesce
acosta invitare și pléacă câtă mai îngrabă... Pri-
mesce felicitările mele... Dumnețu cu
tine!”

Terminându-și magistrul vorbirea,
începu a lăcrima; elu l'a iubit pe Ru-
bini, ca pe nici unu dintre discipulii
séi. Iubitul-l'a ore pentru talentu-i es-
celent, ori dora pentru manierele-i ou-
ceritoare?...

Rubini nu peste multu se duse la
Palermo, pentru a-și începe cariera. La
sosirea lui, directorul teatrului îl luă
de braț și-lu conduse înlăntu, unde

era de față și însuși autorul operetei, ce
avea să fiș reprezentat; și fiind-că era
toamai în timpul probei, atătu directo-
rul, câtă și măestrul îl rugară să
cânte aria designată pentru elu.

Rubini, împinsu de-o anumită am-
bițiune, cedă rugărilor și pășind pe
bină, luă notele în mână și după în-
ducerea orchestrei, începă să cânte în
tonu curat și sonor.

Cântăreții, caru erau de față, parte
din invidia, parte din curiositate, veniră
să asculte pe noulu tenoristu. Dér câtă
de mare le fu uimirea, cându tinerul,
simțindu-se cu totul ca acasă și pôte
simțindu în sine și orești-care superiori-
tate spirituală, cântă atătu de melodios
încât directorul și măestrul diceau
unul cătră altul:

— „Acesta nu i tonu de tôte zilele,
apoi e și cultivat, într'adeveru, vomu
câștiga prin dobândirea lui.”

Intre acestea sosi și Fabre, prima-
dona teatrului și auzind despre cele
intemplate, grăbi pe bină, toamai pe
când Rubini cânta....

La sgomotul produsu de pașii ei,
Rubini cântând mai departe, privi în-
dărăt, și cându vedu pe Fabre, tonul,
care până aci era atătu de viguros de-

odată amuți și se prefăcu într'unu ge-
metu slabu. Înzădaru se încercă să mai
cânte, căci tôte încercările rămaseră za-
darnice, — n'a mai pututu cânta.

Cântăreții, ascunși după oulise, a-
cum eșiră pe bină și începă să ridă
cu hohotu; directorul merse la Rubini
și-lu întrebă de cauza acestei strămutări
repentine, dér răspunsu nu primi, —
Rubini rămase uimit la vederea Fabrei
el fî încântat.

Înțelegându de asta, risul erupse
cu unu sgomotu și mai mare. Insa-și
Fabre a isbucit în hohotu; ba și di-
rectorul din fire seriosu, fū silitu să
ridă, după ce cunoscă cauza acestei
schimbări.

Rubini, care stetea ca mielul me-
nit spre junghiare, privea tăcutu acuși
la Fabre, acuși la cei de ridău de el.

Dér n'oi nu-i mirare, că celu ce a
vedutu și numai odată frumoșă și sedu-
cătoare damă, ce nu avea părechie în
Palermo, în veș n'a mai pututu uita a-
cestu chipu, sub ale cărui sprincene ad-
mirabile luciau nise ochi albaștri, ca și
caru numai clima Italiei pôte să nască.
pêrul negru buclat și stătura-i înaltă
presentau unu tablou farmecător.

În fine se reculese tinerul tenoristu

mentă, în care fă-care Austriacă bună trebuie să simtă, cum elă servece țera și monarchia, când elă aceea, ce e făcută în mod politic și ceea, după cum credă eu, ce ar asigura pacea Europei și ar întări-o și în privința economică (Aplause). a proceda în unț asemenea momentă astfel și de a descrie astfel de persăne susă puse în asemenea modă, este — nu voescă să întrebunțeză cuvântul celă mai aspru și să dăcă n'a fostă patriotică — de sigură că n'a fostă politică. (Aplause viue și prelungite.)

Cu acestă ocaziune s'a amintit și acelă guvernă, cu care mergemă mână în mână, adecă celă ungrescă, care servece aceluiași monarchă, ca și celă austriacă, cu guvernulă acela, cu care suntemă necesităi, și cu deosebire în acestă momentă mai multă ca oră și când, să mergemă mână în mână. Nu merge nici decum, de a presenta unț asemenea guvernă în astfel de modă, după cum a făoută d-lă antevorbitoră. (Viue aprobări.)

Eu — după cum am amintit — nu voiesc să intru în detalii, asupra aceloră, ce a vorbită d-lă deputată, nici nu o potă face acestă, fiindcă nu am fostă de față, dăr una totă îm vine în minte, și adecă acestă a fostă tocmai în acelă momentă, în care am intrat în cameră, și în care d-lă deputată dăse: „Ce are Austria cu Italia și Germania sêu cu Rusia în privința politică și economică?“ Domnilor! Suntemă o putere mare sêu nu? (Viue aplause). Dēcă nu trebuie să ne înțelegemă cu celălalte mari puteri în privința politică și economică, atunci nu mai suntemă putere mare! (Viue aplause). Și acestă trebuie constatată de pe banca ministră, slavă Domnului! suntemă încă o putere mare și vomă rămână astfel și în viitoră, prin sprijinulă membriloră patriotici ai acestei camere. (Aplause viue și prelungite.)

Deputatulă Dr. Plener luândă cuvântulă, multămi ministrulă-președinte cante Taaffe, pentru ca acesta a combătută espunerile deputatului Dr. Lueger. Apoi combate partida antisemită care, dăce elă, se folosese de ori ce ocaziune pentru de a ataca Ungaria și dualismulă. Apoi încheiă așa:

Trebuie să mărturisescă, că oră câtă de neplăcută este unț asemenea incidentă și oră câtă de penibilă este, de a lua cuvântulă despre acestă, totuși din timp în timp este bine, că se face clară ărăși în opiniunea publică, și dăcemă chiară patriotică a țerei, că unde sedă aceia, cari sprijinesc statulă austriacă în constituțiunea sa internă ac-

tuală, în raporturile sale actuale internaționale, promovă și întărescă calea acestă și unde sedă toți adversarii aceloră lucruri, pe cari se basază Austria astăzi în interiorulă ei și în afacerile esteriore. Acestă e pôte pentru multe cerouri, cari stau în afară, o convertire folositoare (Fôrte bine! în stânga) și pôte că e bine, că acestă e declarată și constatată în numele partidei năstre în publică în modă ărăși lămurită și de aceea declară eu în numele partidei năstre, că noi dela începută și până la fine amă combătută tôte argumentele, pe cari le-a adus Dr. Lueger, declarându-le de păgubitore pentru stată, că noi ne declarăm în contrastă principiară față cu tôte nisuințele aceste, și din punctulă acesta de vedere, precum în cestiunea tratateloră comerciale, câtă și față de raporturile esterne, vomă lua ca directivă pentru viitoră năstră atitudine principiile, pe cari noi le-amă recunoscută ca unice corecte. (Aplause în stânga).

Deputatulă Dr. Lueger: E lucru de totă lămurită, că ministrulă-președinte, conte Taaffe, a luată pozițiune față de espunerile mele. Trebuie să dăcă, că acestă nu i-o iau în nume de rău (Risete în stânga). Elă trebuie să ia în apărare pe guvernulă ungrescă, căci va face o impresiune originală, dēcă și ministrulă-președinte austriacă va ridica acele învinuiră sêu ar aproba acele ce le-amă adusă eu înainte. Deaceea suntă aici deputăi, acei bărbați, cari au deplină libertate, de a vorbi pe față și fără considerațiune asupra aceloră lucruri (Aplause din partea Antisemiților și Cehiloră tineri). Eu o țină de lucru de înțelesă, că ministrulă-președinte a dăsi: „Ah, suntă ômeni fôrte plăcuți acestă ministrii maghiari. (Iaritate la Antisemiți și la Cehii tineri), acolo tôte suntă în cea mai frumoasă ordine“. Dēcă n'ar dăce-o acestă, atunci ar trebui să se témă, că în curândă unț ministru ungrescă ar dăce, că în casa ministrulă-președinte, conte Taaffe, nu stau lucrurile tocmai bine etc. și vice versa. (Iaritate la Antisemiți și la Cehii tineri). Din aceea însă, că ministrulă-președinte trebuie să ia acestă pozițiune, nu urmăză, că aceea ce am dăsi eu aici, este antipatriotică. (Fôrte corectă! la Antisemiți.) Deaici urmăză numai, că eu ca omă liberă, căruia — sinceră dăsi — ministerulă ungrescă i-e totă atătă de indiferentă ca și ministerulă austriacă, (Vivă iaritate la Antisemiți și la Cehii tineri) potă de fără nici o considerațiune espresione păreri mele. Eu n'am vorbită de locă despre o influință politică și economică a Austriei în Germania, în Elveția, în Italia și în Rusia. Eu am vorbită espresă

numai de o influință politică și credă, că d-lă ministru-președinte trebuie că a renunțat la speranță, că vreedată va fi Austria conducătoare în Germania, că Austria își va relua rolulă de odinioară în Italia, că Austria dără va domni ărăși în privința politică peste republica Elveției sêu va domni politicesce ca în Rusia. De sigură, că eu nu am acestă ideie, și am avut în vedere numai influința economică. Vorbele mele suntă totdeuna esactă precumpănite. (Risete sgomotose în stânga.)

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) Decem.

— Principele Bismarck primindă o deputațiune a orașului Liegen, care i-a predată diploma de cetățenț de onore, s'a espriat în modulă următoră despre reparticiparea sa în Reichstag: Dēcă așa merge la Berlin ar trebui să combată energică politica împăratului; asta însă nu s'ar uni cu pozițiunea mea. Se pôte însă, că-mă voi învinge acestă simțemăntă subiectivă. În convențiile comerciale e fôrte neliniștităre împrejurararea, că dieta imperială renunță la drepturile ei, dēcă în câteva zile își dă opinia asupra convențiilor și creeză o instituțiune durabilă din ele... Noi suferimă de bôla birocrațismului. Nici odată eu n'ăși fi avută curagilă să facă unț pasă atătă de nesigură, care va ține timpă de doispredece ani. Dēcă dieta imperială ia asupra-și responsabilitatea regulării unui pasă atătă de pripit, atunci își micșorăză fôrte tare autoritatea. În fine principele Bismarck dăse, că prezența sa în Berlină în astfel de timpă ar fi fără de nici unț scopă, fiindcă în urma deciziunei fracțiuniloră primirea convențiilor este asigurată și dănsul ar fi restrinsă a critica fără de rezultată înzadară numai pe plănuitorii convențiilor și opiniiloră loră.

— Din Sofia se anunță, că ministrulă președinte Stambulov a făcută, într'o ședință intimă a sobraniei, mai multe declarațiuni privitoare la situațiunea actuală a Bulgariei. Elă dăce între altele: Raporturile năstre cu Austro-Ungaria, Germania, Anglia și Italia suntă escelente, și ne-am convinsă despre bunăvoința ce ne-o arăta aceste state din recentele vorbiri ale bărbaților de stată, cari conducă destinele stateloră amintite. Și Turcia are bunăvoință față de noi și acestă a arătată acum de curândă prin aceea, că a ținută contă de plângerile năstre în afacerile bisericesci și școlare ale frațiloră noștri, cari trăiescă pe teritorulă ei. De Rusia în momentulă acesta nu trebuie să ne tememă, căci destulă

are de lucru cu fômetea de pe teritorulă ei; afară de aceea credă însă, că puternica alianță triplă ne ocrotese în de ajunsă în contra acestui dușmanț. Crede și aceea, că România, cu oare trăimă în raporturi fôrte amicale, are să se apere mai multă ca noi față de o eventuală năvălire din partea Rusiei, și dēcă o va face acestă, atunci ne va ocroti și pe noi. Despre Sârbia nu potă dăce așa ceva, căci ea se pregătesce la unț atacă asupra năstră, dăr de acestă n'avemă să ne tememă, fiindcă armata năstră e bine pregătită. Ministrulă Stambulov dăse în fine, că situațiunea financiară a Bulgariei e fôrte favorabilă.

SCIRILE ȚILEI.

— 5 (17) Decemvre.

Archiducele Sigismund, după cum anunță o telegramă din Viena, atăcată fiindă în modă violentă de influența, a răposată alaltă-eri.

Preconisarea noului primat. Sciri sosite din Roma spună, că preconisarea noului primat s'a sêvșșită acolo în 13 Decemvre n. — În cercurile clericale se crede, că noul primat, Vaszary, își va ocupa scaunulă primatială încă în anulă acesta.

Ședința publică, ce s'a dată din partea societății „Andrieu Șaguna“ a tineriloră elevi din seminarulă pedagogic-teologică din Sibiu în memoria marelui arhiepiscopă Andrieu baronă de Șaguna, după cum raportăză „Tel. Rom.“, a avută unț succesă fôrte îmbucurătoră. Publică alesă din Sibiu și jură a cercetă acestă producțiune, prin care membrii societății au dată frumoșe dovești de progresă.

Totă celă vechi. Cetimă în „Egyetértés“, că partida „liberală“ din cerculă electorală ală Năsăudului a hotărîtă, într'o conferință ținută în zilele trecute, ca la viitorăle alegeri să candideze de deputată ărăși pe vechiulă jidano-maghiară Artur Jellinek.

Concertulă violinistului Basiliu G. Papazovic din Brăila se va da Dumineca viitoră în sala otelului „Nr. 1“ din locă. Venitulă curată se va împărți între sêracii din Brașovă fără deosebire de naționalitate. Cu privire la rezultatulă concerteloră, ce le-a dată d-lă Papazovic în Buourescu, „L'Independence Roumaine“ se espriă în termină fôrte măgulitoră. D-sa posedă mai multe decorații.

și își continuă cânteculă întreruptă. Tonulă lui după acestă intermezzo era atătă de melodiosă și fermecătoră, precum numai pôte să desvôlte unț omă. Buzele ascultătoriloră surideau de plăcere și toți se vêdură siliți a se pleca înaintea tînerului.

Cânteculă se termină. Membrii orchestei, directorulă și toți ceilalți aplaudau, în timpă ce măiestrulă îi strînse mâna confidențială în semnă de sinceră mulțumită.

Rubini, deși cu astfel de distincțiuni nu era dedată, totuși o primă cu indiferență. Cugetele îi rătăciau la femeia, ce-o vêduse la Fabre de care numai dēcă o să apropiă și începă a conversa cu dănsa. Femeia, vêdendă talentulă lui extraordinară confidența acestuia o consideră, ca măgulitoare și primă în modă amicabile pe tînerulă încă necunoscută.

Mai târziu, după-ce Rubini fû definitivă angajată, a convenită mai de de multe-ori cu Fabre și urmarea acestoră conveniri a fostă, că s'au decisi a se căsători peste o jumătate de ană.

Tînerulă se simțea la culmea fericiorei, când Fabre, în înțelesulă unui sontractă nu de multă încheiată, trebui să căpărăscă Palermo și să mērgă în Nea-

pole. Și Rubini ar fi dorită a se depărta împreună cu ea, dăr elă era încă legată prin Contractă de Palermo. După unț rēmasă bună durerosă, în fine Fabre se depărță.

Rubini era tristă. Inima lui a suferită chinuri nespuse. Dăr suferințele i-a făcută tonulă încă și mai frumosă. Tonulă lui era ca și tonulă filomelei, ce și-a pierdută soția și care durerea și-o espriă în cântecă. Elă încă, ca să pôtă uita de idolulă sêu, cânta cu tötă puterea-i sufletescă. Publiculă nu înceta a-lă lăuda și a-lă premia. Directorulă observândă acestă îl făcă să jôce în tötă sēră, și elă asculta fără mormură.

Fabre era acum cam de trei luni în Neapole, Rubini totă de atătă timpă nu și-a vêdută adorata lui. Golulă simțită în inima sa era cu multă mai mare decătă ca sê-lă mai puțină umple. Se decise dăr a-și cere concediu pe câteva zile și a merge la Fabre în Neapole.

Cererei îi s'a satisfăcută. Căpătă unț concediu de 8 zile. Drumurile însă erau rele și numai fôrte încetă pută să mērgă. Totă minitulă îi părea o vecinică și pe drumă neincetată stăruia să grăbescă cu trăsura.

În fine ajunse în Neapole. Aici co-

borëndu-se din trăsură se grăbi de-a dreptulă la casa fidanțatei sale. Acum e înaintea casei. Sinulă îi unduleză grăznică. Inima îi bate puternic și brațele fără de voia îi se deschidă. Ochii și-i ridică asupra casei și ce vede? — Casa era îmbrăcată în doliu. În momentulă acela nisce prevestiri îngrozitoare îi trecă prin ceeri.

Cum privește prin pörtă, vede în curte ômeni și preoți sêvșșindă ceremoniile înmormântării.

Presimțirile lui triste se pară a deveni reale. Alărgă la sicriulă, ce era în mijloculă mulțimei, îl îmbrățișeză și plânge cu amară, ca unț copilă. Durerea inimei îi frânse tôte puterile și ameză ilă duseră dela sicriu.

Când își veni în ori, voia să rostescă numele Fabrei, dăr nu putea; din peptă îi esiau nisce gemete dureroșe, cari erau singurulă semnă, că elă mai este viu. Acestă durere sufletescă îlă strivi cu totulă și două sêptemăni zăcă pe pată între môrte și viață.

Mulțumită puterei sale tineresci și ajutorulă medicală, să seculă în fine, începă să umble și pe strade, dăr tonulă părea a fi pierdută, ba medicii constată, că tonulă îi s'a pierdută pentru totdeună.

Intr'o sēră, când intristată rătăcea pe stradele Neapolei, unț cântecă îi atinse auzulă. Să opri se asculte. Cânteculă îi părea cunoscută și merse mai aproape, ca să pôtă auzi mai bine; acum recunoscă în elă cânteculă favorită ală Fabrei și i se părea, că inima și sinulă i se nasce din nou.

Ingenunchiă sub ferestra de unde veneau acele tonuri și întidendă-și brațele, a rostită numele fidanțatei sale; atunci pe neobservate începă să cânte și elă același cântecă și încă cu o voce schimbată, ce mai târziu, după-ce ugetele îi se mai alinară, îlă făcă să se mire elă însuși de acestă transformare extraordinară.

Din minutulă acesta își recăpătă tonulă, ce-lă credea a fi pierdută pe veciă. Și, ca ărăși sê-lă asemănă cu filomela, voiu dăce, că precum aceea, dēcă o lipsescă de ochi, cântă mai fermecătoră așa Rubini, lipsită de inimă, cânta mai frumosă, și elă a devenită celă mai escelentă dintre toți tenoriștii de pana aci.

trad. de: I. Moldovanu.

Diart suspendată. O telegramă din Constantinopol anunță, că secțiunea pressei a oficiului de esterne a interzis aparițiunea diarului „Stambul“ pentru motivul, că a publicat nise atacuri la adresa împăratului Germaniei.

Atentat în contra Țarului. Din Petersburg se telegrafiază, că în zilele trecute s'ar fi descoperit un nou atentat la viața Țarului. Intre conjurați, se știe, că s'au aflat și câțiva gardiști.

Seminariul musulman din Babadag (Dobrogea) va primi de aici înainte ca școlari, după cum cetim în „Monitorul oficial“ al României, și pe copiii musulmanilor din Dobrogea. Întruocțiunea se întinde asupra religiei arabe și musulmane. Cei doi profesori dela acest seminariu, vor fi numiți, la recomandarea Muftiului județului, de către ministerul român de culte și instrucțiune publică.

Expoziția din Chicago. Intre raritățile surprinzătoare la expoziția din Chicago, va fi și o piramidă mare construită din 400 de pianuri. Natural, că toate instrumentele vor sta în legătură cu un curent electric, și după aceea, dacă cineva va cânta pe unul, omul își va pute face o idee, cum apare, când 400 de pianuri sună deodată într-o armonie.

Explosiune pe mare. Apröpe de Nervi, după cum se telegrafiază din Livorno, a explodat tenderul vaporului „Calabria“ în mijlocul mării. Explosiunea, ce se putea auți în depărtare de mai multe mile, a fost atât de puternică, încât a zdrobit întreaga năvă. După exploziune, Calabria imediat s'a cufundat ducându cu sine la fudul mării 24 de călători. Norocire a fost, că în apropiere se aflase toamă bine vaporul „Java“, căci la din contră toți pasagerii „Calabriei“ în număr de 500 de inși, se prăpădeau între valurile mării.

Poporațiunea Olandei, după recensământul din urmă, e de 4,511,415 suflete, dintre cari 2,228,487 bărbați și 2,282,928 femei. Teritoriul țării e de 3,253,826 hectare, deci pentru fiecare hectar se vin 1360 suflete. După religie poporațiunea arată următoarele rapoarte: 2,500,000 protestanți; 1,600,000 catolici și 97,000 jidovi.

Rezultatele recensământului populației.

Faimosul consilier ministereal Keleti a ținut zilele acestea la academia maghiară din Budapesta o dare de seamă asupra recensământului populației din Ungaria și părțile adnece.

După „savantul“ Keleti, populațiunea Ungariei și a părților adnece (fără de Croația) e de: 15,133,793 suflete. Adăugându la numărul acesta, armata comună, honvețimea și gendarmeria, înțregă populațiunea atinge cifra de 15,231,864 suflete. Prin urmare, populațiunea s'a sporit față de an. 1880, cu 10.23%. Dintre locuitorii cetățeni 7,450,392 sunt bărbați și 7,683,401 femei. Deci pentru 1000 bărbați se vin 1031 femei.

Numărul caselor e de 3,237,479, deci se află un spor de 9.2%. Familii cari posedă case 3,370,443, adică un spor de 17.36%. Din numărul familiilor, capi de familie bărbați sunt 2,948,219, er capi de familie femei, 427,932. Membri de familie bărbătesci sunt 9,36 milioane, er membri femenini de familie 6.75 milioane. Căsătorii 3,072,907 bărbați și 3,120,665 femei; văduvi 216,771 și văduve 723,441. Deci numărul văduvelor e de trei ori mai mare ca al văduvilor. Legal divorțați sunt 4464 bărbați și 7105 femei.

Copii trecuți de 5 ani 1,265,048. Copile 1,266,152. Obligați la școală dela

6—12 ani 2,402,980, dintre cari apröpe jumătate copii, er restul copile. Obligați a frecuenta școala de repetiție, adică cei sub 15 ani 934,567, așa-dără copii obligați a frecuenta școala sunt 3.337,556, adică 22.05% din întreaga populațiune.

Numărul femeilor dela 16—30 ani întrece pe cel al bărbaților cu 82,000, er dela 21—25 ani cu 100,000; dela 26—30 cu 50,000; dela anii 31—40 prevalază numărul bărbaților pe cel al femeilor cu 20,000.

Ceti și scrie sciu: rom. cat. 55.58% bărbați și 43.04% femei; gr. cat. 17.65% bărbați și 9.28% femei; gr. orient. 16.41% bărbați și 11.69% femei; aug. evang. 69.38% bărbați și 60.26% femei; helv. 63.11% bărbați și 53.58% femei; unitari 56.66% bărbați și 39.79% femei; mosaici 70.55% bărbați și 59.71% femei.

Poporațiunea după religie se prezintă astfel: rom. cat. 7,241,547, va se știe 47.85% din întreg numărul populației; greco-cat. 1,655,017, adică 10.94%; armeno-cat. 2725, séu 0.02%; gr. orient. 2,065,903, séu 13.65%; armeno-orient. 33; aug. evang. 1,182,487, séu 7.81%; helv. ev. 2,209,395 séu 14.60%; unitari 61,637, séu 0.41%; alți creștini 7818 séu 0.05%; jidani 706,838 séu 4.67%; alți necreștini 239. Intre alți creștini figurază 6829 nazareni, 99 anglicani, 884 bapțiști, pe când între necreștini sunt 22 Mohamedani și 169 fără confesiune.

După naționalitate. Maghiari 7,361,207, adică 18.64%; Germani 1,988,310, adică 13.13%; Slovaci 1,896,358, adică 12.53%; Români 2,590,425 séu 17.12%; Ruteni 379,713, adică 2.51%; Croați 183,429, adică 1.21%; Sârbi 494,847, adică 3.27%; Venți, Sloveni 70,658, adică 0.7%; Armeni 2,067, adică 0.01%; Țigani 90,264, adică 0.60%; de alte limbi din patriă și străinătate 77,515, adică 1.51%.

La datele iscusitului Keleti nu observăm decât, că Jidani sunt socotiți toți ca Maghiari, er totu la elementul maghiar sunt socotiți cea mai mare parte din aceia, cari vorbesc limba maghiară. Numai astfel se poate explica creșterea numărului Maghiarilor în timp de 10 ani la 7,361,207 și numai totu astfel se poate explica de ce numărul Românilor de pildă e totu cel din 1880, după statistica ungerescă.

Dacă dără d-lu Keleti recunoșce și el, că elementul român numără în Ungaria și Transilvania 2,590,425, atunci fără tema de a grăi neadeveru putem susține sus și tare, că dacă nu mai mulți, atunci 3 milioane de Români totu suntem.

Conflictul franceso-bulgaru.

„Agenția Balcanică“ trimite următoarea telegramă din Sofia:

În urma espulșării corespondentului „Agenției Havas“, care schimbă de note s'a făcutu între agenția diplomatică a Francei și guvernul bulgaru. „Agenția Francei“ protestază contra acestei espulșări, care ar constitui o violare flagrantă și premeditată a tractatelor; ea cere să se retragă această măsură și guvernul bulgaru să se angajese în scris a nu mai supăra pe dișul corespondentului în casul cându acesta s'ar întorce în Bulgaria. Nota termină cerându un răspuns în timp de 24 ore.

În răspunsul său, guvernul princiar crede, că trebuie să reamintescă reclamațiunile sale repetate pe lângă „Agenția Francei“ contra d-lui Chadourne care dela un ore-care timp își luase ca sarcină de a răspândi în modu sistematic în presa străină și mai cu seamă în presa francesă sciri false, injurioșe, ostile Bulgariei și guvernului său. D-lu gerant al „Agenției Francei“ scie, că în două ocașuni deosebite se hotărise să espulșeze pe corespondentul „Agenției Havas“, dăr că nu a executat această măsură sperându, că în urma con-

siliilor „Agenției Francei“, — care era informată: — d-lu Chadourne, își va schimba atitudinea față cu guvernul unei țări care îi dădea ospitalitate de atâția ani. Dăr dișul corespondent a continuat să publice în diare sciri mincinoșe de natură a arunca discreditul asupra Bulgariei și a provocat dificultăți guvernului; acesta pentru a pune capetă acestei situațiuni, s'a văduțu, spre marea sa părere de rău și fără a ave nici de cum intențiunea de a atinge tractatele, silitu să espulșeze pe d-lu Chadourne a cărei ședere în Bulgaria constituie o primejdie pentru liniștea țării.

De altmintrelea această măsură nu constituie în ochii guvernului o violare a tractatelor, pentru motivul, că aceste tractate sunt mute în ceea ce privesc tratamentul rezervat străinilor, cari se amestecă în afacerile politice interne și cari ar provoca prin actele séu scrierile lor dificultăți guvernului. În cestiunile, cari interesază ordinea publică și respectul instituțiilor țării, Bulgaria se crede în dreptu de a urma principiile, cari conduc pe toate celelalte state. Terminându nota bulgară regretă, că nu poate să retragă măsura luată și exprimă speranța, că guvernul francesu în dreptatea și ochiitatea sa, va recunoșce motivele de ordine superiöra, care dictază în această împrejurare conduita guvernului princiar și că nu va atribui acestui incidentu un caracteru astfel încât să se potă să atingă bunele relațiuni dintre Francea și Bulgaria.

Îndată după primirea răspunsului bulgaru, d-lu Lanel, gerantul „Agenției Francei“ s'a dus la ministrul afacerilor streine unde a declarat verbalu d-lui Grecoff, că are ordin să intrerupă ori ce relațiune cu guvernul bulgaru.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Din cercul Halmagiului, 12 Decemvre 1891.

Cum se facu alegerile la noi? D-le Redactor! Alegerea de notar în Bănesol, comitatul Aradului, în urma abdicării fostului notar român Stefanu Ionescu, s'a săvșit în 26 Noemvre n. c. cu o nespusă vicieniă din partea fisolgăbirului acestui cercu.

Încă pe la începutul anului 1891 fisolgăbirul ungeru a sfătuit pe fostul notar român Stefanu Ionescu, ca să abdică în favorul lui Georgiu Ionescu, care era ajutor și tot-odată frate cu notarul, amăgindu-lu cu promisiunea că după abdicere de locu ilu va substitui prin fratele său.

După continue stăruințe în 15 Iuliu n. c. îi și succese a seduce pe bietul notar Stefanu Ionescu, care și dete abdicerea condiționat în favorul fratelui său Georgiu Ionescu, în speranța, că la fiitorea alegere acesta va fi ales în locul său, după cum îi și promise fisolgăbirul. După abdicere, fisolgăbirul și puse de substitut pe Georgiu Ionescu, ajutorul de notar promițendu-i totodată, că la fiitorea alegere nu numai ilu va candida, ci va și stăru din răspuțer ca să fi alesu. Totu așa a promis până în ajunul zilei de alegere, dându și cuvântul de onore atâtu d-lui protopop Ioanu Groza, cătu și alor frunțași de-ai noștri, că nu numai ilu va candida, ci-lu va și sprigini ca să fi alesu.

Dăr s'au adeverit mai târziu, că fisolgăbirul a procedat astfel numai pentru-că se temea, că de nu va duce rolul acesta, nu va pute isbuti cu favoritul său Horvath Géza, un amarit de proprietar decăduț, care după ce și-a prădatu totă averea în preț de 150 mii de fl., ajungându la sapă de lemn, fără nici o praxă în 18 Noemvre 1891 depuse esamenul de notar la Arad și petiționă la postul de notar al Bănescolor, apoi începă a colinda prin comunele ținătoare de acestu notariatu, promițendu omenilor, că le va câștiga cerul și pământul, dacă va fi el alesu er unul dintre corteșii lui, cu numele Drach, știe: „Ku damu la voi bani

mulți, numai să alege voi pe Horvath“. Alu doilea corteșu, cu numele Lachnith Márton, avocat domeniulu, începă a înfrica pe alegătorii din Leasa, că le va lua pășiunea, cu care aceștia sunt în procesu, er pe cei din comuna Bănesol, că vor perde dreptul de vândărea peilor lucrate de ei în Baia de Crișu și Bradu. De altă parte fisolgăbirul în toate zilele din ajunul alegerii chiama la sine în cancelaria mai alesu pe primari, dăr și pe alegătorii din comunele din notariatu și le impuse, ca toți să voteze pentru decăduțul proprietar Horvath.

După ce văduă însă, că nici cu banii, nici cu spaima, și nici cu impuneri nu potă amăgi pe alegători, în presara alegerii să sfătuiră ca pe substitutul notar Georgiu Ionescu nică să nu-lu candideze, ceea ce o și făcu fisolgăbirul, calcându și cuvântul său de onore.

Înțelegându de cele proiectate, protopopul Ioanu Groza și învățatorul emeritu Nicolae Joldea, în ziua antepenultimă a alegerii au eșit afară în comune pentru cetirea preliminarilor cultului, cu care ocașie au încuragiatu pe alegători, ca să nu se témă, ci să se folosescă de dreptul, celu au, și la alegere să voteze pentru un Român, în care au încredere.

Răspândind vestea între alegători, că omul lor nu va fi pus în candidați, protopopul Ioanu Groza în fruntea unei deputațiuni de 20 de membri alegători se duse numai decătu la cancelaria fisolgăbirului spre a-lu ruga, ca la dorința alegătorilor să candideze pe Georgiu Ionescu; fisolgăbirul însă neprimind deputațiunea, a declarat în fața protopopului, că nu-lu va candida. După reînțocere, protopopul spuse alegătorilor, că Ionescu nu va fi candidat, dăr cu toate astea, ei pentru Horvath să nu voteze.

Așa s'a și întâmplat. Pe la orele 9^{1/2} sosi fisolgăbirul însoțit de 2 gendarmi, și după ce ceti lista alegătorilor, spuse publicului privitoru, ca să se depărteze, apoi pe un gendarm ilu aședă la locul de intrare, er pe alu doilea la ușa cancelariei și numai după aceea intră în cancelaria, unde publică numele celor trei candidați, între cari Român nu era nici unul. La această mulțimea alegătorilor aclamă pe substitutul Georgiu Ionescu, însă înzadaru, căci fisolgăbirul nu vră să recunoșcă decătu pe Horvath Géza.

Întrebăm acum pe d-lu fisolgăbiru: din ce motive n'a candidat pe demnulu Român Georgiu Ionescu, în care totu poporul avea încredere, și dacă n'a meritatu a fi candidat, pentru ce l'au pus ca substitut? Noi așa scim, că după lege, substitutul vrându nevrându trebuie să fiă candidat și încă în locul primu.

Acestu act de volnică a nenorocitului pe un om, care este capul unei familii, precum și pe 2 bătrâni nopotincioși de slăbiciunile bătrănelor de a căror milă cei mai mulți dintre alegători s'au depărtat cătră casele lor plângându și compătindu-i.

Unde ești dreptate și când te vom afla?!

Mai mulți dintre alegători.

DIVERSE.

Omeni cu corne. Într'unu spitalu vienesu s'a ținut zilele din urmă o ședință a unei societăți de vindecare, în care profesorul Lewin a arătat pe un pacient alu său, care avea în ambele palme și la talpe câte un cornu. Cornul de pe talpi a picat deja, dăr cel din palmă numai în urma unei operații se va pute delătura. Aceste corne ce se ivesc — forte rar — pe corpul omului, sunt speciale morbur de pele, cari încă în seculu alu 14-lea era cunoscutu. Forma cornelor e forte variată, er mărimea de multe ori trece peste 30—40 cm.

Proprietar:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil interimal:
Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena

din 16 Decembrie a. c. 1891

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta de aur 4%, Renta de hartie 5%) and Price. Includes various financial instruments and exchange rates.

Cursul pietei Braşov

din 17 Decembrie st. n. 1891

Table with 2 columns: Item (e.g., Banote româneşti Cump., Vând.) and Price. Lists market prices for various goods and currencies.

THE MUTUAL, Societate de asigurare pe viaţă dela New-York. Curat reciprocă, fără acţionari. Infiinţată 1848. Este cea mai avută şi cea mai avantajoasă societate de asigurare pe viaţă din lume...

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, şi în tutungeria I. Gross.

PUBLICAŢIUNE. Direcţiunea generală a Căilor Ferate Române face cunoscut prin acesta, că are 31 posturi de Ingineri vacante la Serviciul de Intreţinere din Bucureşti, Craiova, Piteşti, Buzău, Galaţi şi Iaşi.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombrie 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (e.g., Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta) and train times. Includes a 'Nota' section at the bottom.